

J. V. Snellmanin syntymän 200-vuotisjuhlavuoden avaus tiistaina 3.1.2006 klo 18.00 Kuopion musiikkikeskuksessa

Tervetulo puhe, juhlavuoden paikallistoimikunnan pj. Matti Mänttari

Arvoisat kutsuvieraat, hyvät naiset ja herrat

Kuopion kaupungilla on kunnia järjestää tämä Snellmanin juhlavuoden avaustilaisuus. J. V. Snellmanin elämään liittyy tavalla tai toisella ainakin 12 Suomen kaupunkia ja kuntaa. Yksi niistä on Kuopio.

Snellman asui Kuopiossa vuosina 1843-1849. Aika vaikuttaa lyhyeltä, mutta Snellmanin elämän ja toiminnan kuin myös suomalaisen kansakunnan kehityksen kannalta tuo ajanjakso oli erittäin merkittävä. Elämäkerran kirjoittajan Raimo Savolaisen mukaan Kuopio toimi Snellmanin käytännöllisen ohjelman ”ajatuksellisena työpajana”. Herätysshuuto kajahti Kuopiosta – kirjaimellisesti.

Kuopio ei ollut Snellmanille mikään pakopaikka, kuten vanha myytti väittää, vaan hän itse asiassa tuli tänne mielellään: Hänellä oli täällä sukulaisia ja tuttua seurapiiriä; yläalkeiskoulun rehtorin virka tarjosi hänelle tilaisuuden kehittää kasvatusopillisia ajatuksiaan, mutta ennen kaikkea täällä oli majuri J. A. Karstenin kirjapaino, joka mahdollisti Saima-lehden julkaisemisen. Kuten tiedämme, Snellmanin sanomalehtimiestoiminnalla on ollut keskeinen osuus Snellmanin päätavoitteen eli kansallisen tietoisuuden heräämisen toteutumisessa.

Marraskuussa 1845 Snellman solmi avioliiton Johanna Lovisa Wennbergin kanssa. Perheen perustamisella oli oma vaikutuksensa hänen ajatteluunsa. Hän tapasi mm. herännäisjohtaja Paavo Ruotsalaisen ja hengelliset ja kirkolliset kysymykset saivat oman sijansa hänen kirjoituksissaan.

Kuopio on vaalinut Snellmanin muistoa monella tavalla. Jo 1886 paljastettiin Johannes Takasen Snellmanin rintakuva, joka oli silloin koko Sisä-Suomen ensimmäinen julkinen veistos. Myöhemmin Snellman on saanut oman katunsa, puistonsa ja koulunsa. Snellmanin kotimuseo vihittiin 1981 käyttöön ja samana vuonna Kuopion yliopisto nimesi keskeisen rakennuksensa Snellmaniaksi. Pari vuotta myöhemmin kaupunginvaltuusto perusti Snellman-instituutin edistämään Snellmanin edustamia tieteenaloja. Instituutin julkaisutoiminta on ollut runsasta.

Kuopion kaupunki on osallistunut monella tavalla Snellmanin elämäntyön arvostamiseen. Vuonna 1982 Kuopio oli mukana tekemässä esitystä valtioneuvostolle Snellmanin alkukielisistä kootuista teoksista. Vuonna 1997 Kuopion kaupunki teki valtioneuvostolle aloitteen Snellmanin suomenkielisistä kootuista teoksista ja uudesta tieteellisestä elämäkerrasta. Kuopio esitti 1998 valtioneuvostolle, että se asettaisi juhlavuotta 2006 varten erityisen valtakunnallisen juh latoimikunnan. Kaikki nämä aloitteet ovat johtaneet myönteiseen tulokseen.

Kuopion kaupunginhallituksen asettama paikallinen Snellman 200 –juhlatoimikunta on organisoinut jo parin vuoden ajan juhlavuonna täällä järjestettäviä tapahtumia. Tilaisuuksien määrä on varsin suuri. Tällä avausviikolla on esim. useita tieteellispohjaisia seminaareja ja Snellmanin elämään liittyvien näyttelyiden avauksia. Pitkin vuotta on kymmeniä tapahtumia. Olemme pyrkineet saamaan mukaan mahdollisimman paljon eri kansalaispiirejä. Ja olemme siinä hyvin onnistuneetkin.

Juhlavuoden teemaksi on nostettu sivistyksen käsite. Mielestäni tuo päätös on onnistunut. Snellmanin näkemys sivistyksen voimasta kansakunnan kehityksessä ei ole vanhentunut. Päinvastoin. Nyt on ajankohtaista miettiä, mitä eurooppalaisen Snellmanin aatteellinen perintö merkitsee suomalaisen kansakunnan etsiessä uutta tietä ja menestystekijöitä yhdyntävässä Euroopassa ja maailmassa.

Arvoisat juhluvieraat! Paikallisen Snellman 200 -juhlatoimikunnan puolesta toivotaan kaikki teidät sydämellisesti tervetulleiksi Kuopioon ja tähän Snellmanin juhlavuoden avausjuhlaan.